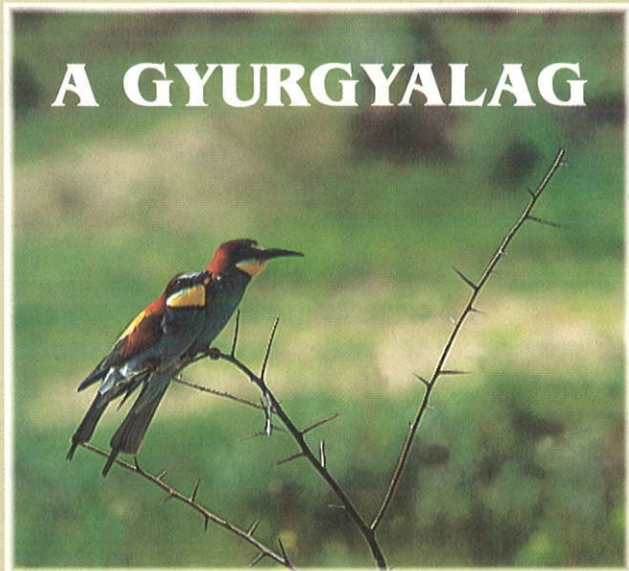

A GYURGYALAG

Fokozottan védett, költöző madarunk, a magyar Vörös Könyv is jegyzi. Eszmei értéke 100.000 Ft, mely a felnőtt egyedre ugyanúgy vonatkozik mint fiókáira, darabszám szerint.

Színeit tekintve repülő ékszer, hangját hallva a „szférák zenéje” karának fuvalását élvezhetjük a Természet nagy szimfóniájának egyik előadásában.

Trópusi rokonsága közül is kiemelkedik sokszínűsége, tollköntöse a sárga, zöld, a türkiz színeiben játszik, kárminpiros szembogara a tarkaságát emeli, s fuvalázó szólásával kiegészítve összetéveszthetetlené válik az egész hazai madárfauna valamennyi tagja közt. Európai élőhelyei egyre fogynak élőhely-vesztése sorozatában, s nagy kötelességünk védelmezni (mire a Berni Egyezményben szintén vállalt Kormányunk biztosítékot). Jogunk ugyanakkor gyönyörködni benne, dallamos szavában élvezetet találni, mikor betonrengetegeinkből menekülve keressük a mármár elveszett természeti csodákat, melyekben Alföldünk épp környékünkön már nem igen bővelkedik.

Érkezése május első hete végén a legkorábbi, költőhelyeinek elhagyása fiókáival már július végén megtörténhet, hisz hosszú útjára felnőtt fiaival, azok önállóvá edzettsége állapotában szeptember első hetében el kell indulnia.

Költőüregeinél nem szabad zavaró tevékenységet folytatni május 1. és augusztus 31. között.

Szöveg: Fintha István, Fotók: Molnár Gyula, Szép Tibor

Kiadja: Dél-Nyírség Bihari Tájvédelmi Egyesület az Ökotárs Alapítvány támogatásával

Felelős kiadó: Gyarmathy István, Nyomás: Litográfia Nyomda, Debrecen

A HOMOKBÁNYÁK TERMÉSZETVÉDELMI JELENTŐSÉGE

Parti fecskék fészükénél

A homokbányák természetvédelmi jelentősége

A homokbánya a Föld ember által ejtett sebe, melyet a Természet igyekszik maga begyógyítani, visszafoglalni. Bár valóban hegedő sérülések ezek, de művelésük felhagyása után a terület teljes helyreállítása az ember feladata. Addig is, segítségünket nem nélkülözhetik a felszín feltárásaiban megjelenő, otthonot találó élőlények.

Csak egy kis jó érzés kell ahhoz, hogy úgy használjuk a bányát, hogy betelepülő „albérli” ne károsodjanak, miközben kívánt építőanyagunkhoz is hozzájuthatunk.

Odaköltöző, fészkelő madarak esetében lehet térbeni vagy időbeni korlátozásokat tenni a művelés során.

Kis gödröknél, ha nincs mód távolabbi részen bányászni, a használó törvényi kötelessége az ott található védett, sőt még inkább fokozottan védett fajok költésidejének tartama alatt a termelést szüneteltetni.

Nagy méretű feltárásnál az előbb leírt lehetőség mellett lehet élni a termelési front időszakos térbeli áthelyezésének gyakorlatával, azaz a lyukak sora által jelzett madárteleptől távolabb (elegendő már 10-15 méter biztonsági sáv megtartása is !) folytatni az anyagnyerést. Nyár végétől pedig mindenütt lehet azt gyakorolni, mivel e madarak az ősz közeledtével délre költöznek, s következő tavasszal úgyszólván a növénytelen, friss leszakadásokat részesítik előnyben az új kolónia alakításakor.

Melyek tehát e védendő kincseink és mikor is foglalnak „lakást” az ilyen élőhelyeken?

A homokbányák fészkelő madarai az itt leginkább sérülékeny természeti értékeink

Viszonylag frissen megnyitott lösz-, homok-, homokos agyag-, agyagos lösz feltárások meredek falaiban üreget ásva vagy másuk által készített üregekben a következő madarak fordulhatnak elő: partifecske, gyurgyalag, búbos banka, szalakóta, vörös vércse, stb. Közülük telepesen az első kettő általános. Ismerjük meg őket az alábbi leírások segítségével és segítsük őket élni, szaporodni emberségünk szerint, vagy a törvény által előírt kötelességgel. Ki mit választ, humánuma mércéjének megfelelően.

A partifecske

Védett, költöző madarunk, melynek oltalmát a Bernben aláírt nemzetközi szerződésben is szavatolta kormányunk. Eszmei értéke 2000 Ft, mely kiterjed tojásaira és fiókáira egyaránt, elpusztításuk esetén, darabszám szerint.

Telepesen költ, néha többszáz, sőt, több ezer párban a természetes folyópart-szakadások, vagy mesterséges földbányák falában.

Vonuló madár lévén, április utolsó negyedében, végén érkezik, és azonnal hozzákezd költőüregei kiásásához. Kedvező időben és helyen kétszer rak tojásokat, fiókái szárnyrakelése így augusztus közepéig várható, mert még sokáig alvóhelynek használják költőüregüket, oda naponta vissza-visszatérve esténként.

Fészkelőüregeik előfordulási helyén nem szabad zavaró tevékenységet folytatni (bányászni, stb.) április 15. és augusztus 20. között.